

AIKAISEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN HUMANISTISESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA –

Opiskelijan ohjeistus (Huom. koskee ainoastaan
suomenkielisissä koulutusohjelmissä läsnä olevia tutkinto-opiskelijoita, jotka
ovat aloittaneet opintonsa syksyllä 2010 tai sen jälkeen)

AHOT HUMAKissa

AHOT – aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tarkoittaa mahdollisuutta *aiemmin hankitun osaamisen* hyödyntämiseen osana tutkintoa. Humakin tutkinto-opiskelijana sinun on mahdollista hakea aikaisemmin hankittua osaamistasi osaksi opintojasi. Osaamisesi voi olla hankittu koulutuksessa, työssä, toimialan luottamustehtävissä, vapaa-ajan toiminnassa tai arkioppien. AHOT-menettelyn myötä suoritettavien opintojesi määrä voi vähentyä etkä joudu opiskelemaan sitä, minkä jo osaat.

Osaamisesi tulee olla sellaista, jota oman koulutusohjelmasi voimassaolevassa opetussuunnitelmassa kuvataan. AHOT-menettely ei siis koske mitä tahansa osaamista, vaikka se tuntuisikin liittyvän omaan koulutusalaasi. Opintojaksosta voidaan hyväksilukea vähintään puolet kuitenkin siten, että vain kokonaiset opintopistemäärät hyväksytään. Esim. 5 opintopisteen laajuisissa opintojaksoissa pienin hyväksiluettava opintopistemäärä on 3 op. Yli 10 opintopisteen laajuisissa opintojaksoissa pienin hyväksiluettava opintopistemäärä on 5 op. Valmentajasi tiedottaa yksikkökohtaisista tarkennuksista opintojen alussa. Huomaa, ettei hyväksiluettuja opintopisteitä oteta huomioon KELAn edistymisenvalvonnassa.

Valmentajasi perehdyttää ryhmääsi opintojen alussa koulutusalan kompetensseihin, opintojaksojen osaamistavoitteisiin ja sisältöihin. Saat häneltä tarvittaessa lisätietoa AHOT-menettelystä.

Opintojen aikana tapahtuvan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen noudattaa Humakin tutkintosäännössä esitettyjä hyväksilukemisen periaatteita.

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vaiheet

Sinun tulee käynnistää AHOT-prosessi itse ja hakea hyväksilukuja opintojaksokohtaisesti. Yhden opintojakson osalta voit koota osaamisportfolioon useita erilaisia osaamisen näyttöjä (esim. koulutuksesta ja/tai työkokemuksesta ja/tai vapaa-ajan toiminnasta). Toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- 1) Lue tämä ohjeistus AHOT-menettelystä huolellisesti läpi.
- 2) Perehdy koulutusohjelmasi voimassaolevaan opetussuunnitelmaan ([ks. opinto-opas](#))
- 3) Arvioi osaamistasi suhteessa opintojaksojen tavoitteisiin ja sisältöihin tietojen, taitojen ja kompetenssien näkökulmista:

Tiedot tarkoittavat informaation omaksumisen ja ymmärtävän oppimisen kautta saavutettuja oppimistuloksia. Tiedot koostuvat koulutus- tai ammattialaan liittyvistä tosiasioista, periaatteista, teorioista ja toimintamalleista.

Taidot tarkoittavat kykyä soveltaa tietoa ja käyttää hankittua osaamista tehtävien suorittamiseen tai ongelmien ratkaisuun. Taidot voivat olla kognitiivisia (loogisen, intuitiivisen tai luovan ajattelun käyttö) tai käytäntöön liittyviä (kätevyys ja menetelmien, materiaalien, työkalujen ja välineiden käyttö).

Kompetensseilla tarkoitetaan todennettua kykyä käyttää tietoja, taitoja ja henkilökohtaisia, sosiaalisia ja/tai menetelmällisiä valmiuksia työ- tai opiskelutilanteissa sekä ammatillisessa ja/tai henkilökohtaisessa kehittämisessä.

- 4) Jos päädyt hakemaan aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti:

Nuorten koulutus:

- Kokoaa tarvittavat dokumentit osaamisestasi osaamisportfolioon (ks. liite 1). Yhden opintojakson osalta voit koota osaamisportfolioon useita erilaisia osaamisen näyttöjä. Mikäli sinulla on esim. 5 op opintojaksosta kaksi 2 op laajuista yliopistokurssia, voit hakea hyväksilukemista niiden avulla (yhteenlaskettu op-määrä ylittää tässä tapauksessa vähintään puoleen opintojakson laajuudesta).
- Kielten ahotointia koskevat periaatteet ovat liitteenä 2.
- Sovi valmentajasi kanssa ohjausaika, jolloin keskustellette osaamisestasi ja hyväksiluettavien opintopisteiden määrästä. Jos ohjauskeskustelussa käy ilmi, että osaamisportfoliosi kaipaa täydennystä, voit vielä tehdä sen.
- Syötä ahotoitavat opintojaksot AHOT-työkalulla HumakPro-järjestelmään ja jätä osaamisportfolio joko paperiversiona valmentajallesi tai tallenna se sähköisenä AHOT-työkalulla **yhtenä tiedostona** opintojen ensimmäisen syyslukukauden loppuun mennessä (31.12.) ja kevätlukukaudella alkavassa koulutuksessa kevätlukukauden loppuun mennessä (31.7.).

Sähköinen portfolio: Opiskelijan AHOT-työkalun alalaidassa on ohjeistus osaamisportfolion lisäämiseksi. Portfoliotiedosto lisätään ensin järjestelmään HumakPron osiossa OMAT TIEDOSTOT. Tiedosto voidaan lisätä AHOT-työkaluun alalaidan Lisää liitetiedostoja -toiminnon avulla. Mikäli myöhemmässä vaiheessa tulee tarve muokata osaamisportfoliota, voidaan tämä tehdä niin että lisätään olemassa olevasta tiedostosta uusi versio osiossa OMAT TIEDOSTOT (AHOT-työkalun linkki avaa tämän jälkeen uuden version; tarvittaessa tyhjennetään selaimen välimuisti). HUOM: version lisäämiseen käytetään toimintoa 'Lisää uusi versio'.

- Valmentajasi tekee AHOT-työkalulla päätökset opintojaksokohtaisista hyväksiluvuista tai niiden hylkäämisistä viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun olet jättänyt AHOT-hakemuksesi. Suoritusmerkinnät hyväksiluvuista päivittyvät automaattisesti opintosuoritusrekisteriisi. Valmentajasi voi ehdottaa sinulle myös opintojaksokohtaisten

täydennysten suorittamisesta, mikäli hän arvioi, että aiemmin hankittu osaamisesi ei kaikilta osin täytä tutkinnon voimassaolevia osaamistavoitteita (ks. liite 3). Tätä arvioidessaan hän on keskustellut opintojaksosta vastaavan lehtorin kanssa.

Tutkintoon johtava aikuiskoulutus:

- Valmentajasi tekee pohjatutkintoa koskevat hyväksiluvut (**huom.** koskee vain opistotason tai ammatillisen korkea-asteen tutkintoja) tutkintotodistuksen ja kanssasi käytyjen keskustelujen pohjalta heti opintojen alussa. Tämän jälkeen hän avaa AHOT-työkalun käyttöösi. Saat tästä automaattisen HumakPro-viestin.
- Mikäli sinulla on muuta ahotoitavaa tai sinulla ei ole hyväksiluettavaa opistotason tai ammatillisen korkea-asteen tutkintoa, kokoa tarvittavat dokumentit osaamisestasi osaamisportfolioon (ks. liite 1). Yhden opintojakson osalta voit koota osaamisportfolioon useita erilaisia osaamisen näyttöjä. Mikäli sinulla on esim. 5 op opintojaksosta kaksi 2 op laajuista yliopistokurssia, voit hakea hyväksilukemista niiden avulla (yhteenlaskettu op-määrä ylittää tässä tapauksessa vähintään puoleen opintojakson laajuudesta).
- **Huom.** Kielten ahointia koskevat periaatteet ovat liitteenä 2.
- Keskustele valmentajasi kanssa osaamisestasi ja hyväksiluettavien opintopisteiden määrästä. Jos ohjauskeskustelussa käy ilmi, että osaamisportfoliosi kaipaa täydennystä, voit vielä tehdä sen.
- Syötä ahotoitavat opintojaksot AHOT-työkalulla HumakPro-järjestelmään ja jätä osaamisportfolio joko paperiversiona valmentajallsesi tai tallenna se sähköisenä AHOT-työkalulla **yhtenä tiedostona** opintojen ensimmäisen syyslukukauden loppuun mennessä (31.12.) ja kevätlukukaudella alkavassa koulutuksessa kevätlukukauden loppuun mennessä (31.7.).

Sähköinen portfolio: Opiskelijan AHOT-työkalun alalaidassa on ohjeistus saamisportfolion lisäämiseksi. Portfoliotiedosto lisätään ensin järjestelmään HumakPron osiossa OMAT TIEDOSTOT. Tiedosto voidaan lisätä AHOT-työkaluun alalaidan Lisää liitetiedostoja -toiminnon avulla. Mikäli myöhemmässä vaiheessa tulee tarve muokata osaamisportfoliota, voidaan tämä tehdä niin että lisätään olemassa olevasta tiedostosta uusi versio osiossa OMAT TIEDOSTOT (AHOT-työkalun linkki avaa tämän jälkeen uuden version; tarvittaessa tyhjennetään selaimen välimuisti). HUOM: version lisäämiseen käytetään toimintoa 'Lisää uusi versio'.

- Valmentajasi tekee AHOT-työkalulla päätökset opintojaksokohtaisista hyväksiluvuista tai niiden hylkäämisistä kuukauden sisällä hakemuksesi jättämisestä. Suoritusmerkinnät hyväksiluvuista päivittyvät

automaattisesti opintosuoritusrekisteriisi. Valmentajasi voi ehdottaa sinulle myös opintojaksokohtaisten täydennysten suorittamisesta, mikäli hän arvioi, että aiemmin hankittu osaamisesi ei kaikilta osin täytä tutkinnon voimassaolevia osaamistavoitteita (ks. liite 3). Tätä arvioidessaan hän on keskustellut opintojaksosta vastaavan lehtorin kanssa.

AHOT-päätökseen tyytymätön opiskelija

Hyväksilukemispäätökseen tyytymätön opiskelija voi pyytää oikaisua hyväksilukemispäätöksen tehneeltä henkilöltä 14 päivän kuluessa oikaisumenettelyajan alkamisesta. Oikaisu haetaan AHOT-työkalulla HumakProssa. Hyväksilukemispäätöksen tehnyt henkilö käsittelee oikaisupyynnön 14 päivän kuluessa ja tekee oikaisupäätöksen:

- Mikäli oikaisupyynnö *hyväksytään*, muutetaan myös alkuperäistä päätöstä (esim. hylätty hakemus hyväksytään kokonaan)
- Mikäli oikaisupyynnö *hylätään*, ei alkuperäistä päätöstä muuteta. Oikaisupäätökseen tyytymätön opiskelija voi kuitenkin hakea oikaisua kirjallisesti erillisellä lomakkeella tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa oikaisupäätöksen tiedoksisaamisesta. Tutkintolautakunnan päätöksen jälkeen opintosihteeri tiedottaa päätöksen opiskelijalle, kirjaa päätöksen AHOT-työkaluun ja arkistoi dokumentit kampukselle. Mikäli tutkintolautakunnan päätös muuttaa aiempaa tilannetta, näkyy vaikutus myös kirjaamisen jälkeen myös opintosuoritusrekisterissä.

AHOT opintosuoritusrekisteriotteessa

Voit tarkistaa annetut merkinnät ja arvosanat opintosuoritusrekisteristäsi tai pyytää allekirjoitetun opintosuoritusrekisteriotteen kampuksesi opintosihteeriltä.

Liitteet

Liite 1: Osaamisportfolio

Liite 2 : Kieliä koskeva hyväksilukuohjeistus

Liite 3: Opintojaksojen täydennystavat

Liite 1: Osaamisportfolio

**OSAAMISPORTFOLIO –
Aiemmin hankitun osaamisen hyväksymiseksi osaksi
opintoja**

Opiskelijan nimi

Opintojen aloituslukukausi ja vuosi (esim. syksy 2010)

HUMAKin kampus

Opintojakso / opintojaksot, joihin haetaan AHOT-menettelyä

Päiväys

Osaamisportfolio

Osaamisportfolion tarkoituksena on osoittaa yhden tai useamman opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen mukaista osaamista, joka on voitu hankkia hyvinkin monenlaisista lähteistä, esimerkiksi erilaisista koulutuksista tai arkioppien.

Osaamisportfolio tehdään pdf-tiedostona, johon on kerätty erillisten kappaleiden alle ahotoitavat opintojaksot sekä niiden jälkeen sijoitettavat liitteet numeroituina.

Osaamisportfolioon voi liittää

- koulutuksessa,
- työssä,
- toimialan luottamustehtävissä, vapaa-ajan toiminnassa tai arkioppien hankittua osaamista osoittavia dokumentteja.

Osaamisportfolion rakenne:

1) Kansilehti (ks. malli tämän dokumentin kansilehdestä)

2) Hyväksyttäväksi haettavan opintojakson nimi ja opintopisteet.

Huom. Jokaista hyväksyttäväksi haettavaa opintojaksoa varten tehdään oma osio portfolioon. Jokaisessa osiossa viitataan asianmukaisesti liitteisiin, jotka sijoitetaan numeroituina portfolion loppuun. Mikäli liitteitä ei voi skannata, laitetaan osaamisportfolioon liitteen numero ja liite lähetetään postitse valmentajalle. Liitteet ovat esimerkiksi todistuksia, joihin hakemuksessa viitataan.

3) Koulutuksessa hankittu osaaminen

- Tiedot koulutuksesta: koulutuksen nimi, järjestäjä, kesto, laajuus yms.
- Todistus koulutuksen suorittamisesta
- Opetussuunnitelma tai kurssisuunnitelma tai muut dokumentit, joista käy ilmi opintojakson kannalta oleellisten aineiden / kurssien / opintojaksojen opintopistemäärät ja sisällöt (esim. luentojen aiheet, suoritettu kirjallisuus).
- Koulutuksen aikana tehdyt tehtävät, jotka vastaavat opintojakson sisältöä ja tavoitteita.
- Opiskelijan oma arvio osaamisestaan suhteessa opintojakson tavoitteisiin ja sisältöön.
- Opiskelijan oma arvio siitä, kuinka kehittää omaa osaamistaan suhteessa opintojakson osaamistavoitteisiin.

4) Työssä, toimialan luottamustehtävissä, vapaa-ajan toiminnassa tai arkioppien hankittu osaaminen

- Työpaikan ja sen toiminnan / toimialan luottamustehtävän / vapaa-ajan toiminnan / arkioppinen hankitun osaamisen kuvaus.
- Opiskelijan omat työtehtävät: työn sisältö, tehtävien suorittamisaika / luottamustehtävän kuvaus / omat tehtävät vapaa-ajan toiminnassa / arkioppien hankitun osaamisen merkitys ja oman osaamisen kuvaus ja arviointi opintojakson tavoitteisiin peilaten

- Työhön / luottamustehtävään / vapaa-ajan toimintaan / arkioppien hankittuun osaamiseen liittyvät dokumentit
 - Työtodistus, työnantajalta pyydetty lausunnot / todistukset ja lausunnot vapaa-ajan toiminnasta/luottamustehtävästä ja sen sisällöistä ja kestosta.
 - Kopiot kirjallisista tuotoksista (esim. muistiot, raportit, tiedotusaineistot yms.). Jos aineistoa on paljon, edustava näyte siitä.
 - Kopiot omaan työhön liittyvistä ja siitä kertovista journalistisista tuotteista tai muusta media-aineistosta (lehtijutut, valokuvat, videot, tv- / radio-ohjelmat jne.). Jos aineistoa on paljon, edustava näyte siitä.
 - Työssä opiskelijan itse tuottama media-aineisto: kopiot lehtijutuista tai digitaalinen tallenne verkko-, radio- tai televisiojutuista. Jos aineistoa on paljon, kootaan edustava näyte työsuhteen aikana tuotetuista jutuista.
 - Tarvittaessa voidaan edellyttää dokumenttien aitouden varmentamista esim. keskusteluilla tai kirjallisella selvityksellä.
- Opiskelijan oma kuvaus ja arviointi omasta osaamisestaan.
- Opiskelijan kuvaus ja arvio siitä, mitä osaamista hänelle on syntynyt työssä / luottamustehtävän hoitamisessa / vapaa-ajan toiminnassa. / arkioppinen hankitussa osaamisessa.
 - Hankitun osaamisen suhde suoritettavan opintojakson tavoitteisiin ja sisältöön.
 - Opiskelijan oma arvio siitä, kuinka kehittää omaa osaamistaan suhteessa opintojakson osaamistavoitteisiin.

5) Yhteenveto

- Opintojakson tavoitteet ja lyhyesti, missä / miten olet hankkinut niiden mukaisen osaamisen

6) Muut mahdolliset liitteet

Sähköisessä muodossa oleva osaamisportfolio ja AHOT-työkalu:

Opiskelijan AHOT-työkalun alalaidassa on ohjeistusta osaamisportfolion lisäämiseksi. Portfoliotiedosto lisätään ensin järjestelmään HumakPron osiossa OMAT TIEDOSTOT. Tiedosto voidaan lisätä AHOT-työkaluun alalaidan Lisää liitetiedostoja -toiminnon avulla. Mikäli myöhemmässä vaiheessa tulee tarve muokata osaamisportfoliota, voidaan tämä tehdä niin että lisätään olemassa olevasta tiedostosta uusi versio osiossa OMAT TIEDOSTOT (AHOT-työkalun linkki avaa tämän jälkeen uuden version; tarvittaessa tyhjennetään selaimen välimuisti). HUOM: version lisäämiseen käytetään toimintoa 'Lisää uusi versio'.

Liite 2: Kieliä koskeva hyväksilukuohjeistus

Yleistä:

Kieliopintoja voidaan hyväksilukea sekä

- A) muissa korkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettujen kieliopintojen perusteella (formaalioppiminen) että
- B) muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen perusteella (informaalioppiminen).

Formaalioppimisen hyväksiluvut tehdään oppilaitosten todistusten pohjalta. Formaalioppimisessa tehtyjä kieliopintoja voi joutua täydentämään Humakin ammattikielen opintojaksojen kokeilla ja /tai suorittamalla opintojaksoihin vaaditut tehtävät.

Jos opiskelija uskoo että hänen informaalioppimisessa saavuttamansa kielitaito vastaa Humakin asettamia tavoitteita, voi hän toteennäyttää kielitaitonsa joko suorittamalla Humakin opintojaksoihin vaaditut tehtävät sekä opintojaksojen kokeet tai kokoamalla aiemmasta osaamisestaan portfolion. Portfolion opiskelija esittelee kielten opettajalle, joka kertoo mitä hyväksiluetaan. Tämän jälkeen opiskelija syöttää tiedot AHOT-työkaluun. Valmentaja voi tehdä teknisen kirjauksen.

Yksityiskohtaisempi ohjeistus:

A) Kielten hyväksilukeminen (Formaalioppiminen)

Seuraavat suoritukset hyväksytään korvaamaan Humakissa tutkintoon kuuluvia kieliopintoja:

1. Muussa ammattikorkeakoulussa, korkeakoulussa tai yliopistossa suoritettut vastaavantasoiset ja -sisältöiset sekä laajuiset vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kieliopinnot voidaan hyväksilukea sellaisinaan kielitaito-opintojaksoon.
2. Ulkomailla suoritettu englanninkielinen yliopisto- tai korkeakoulututkinto voi korvata ensimmäisen vieraan kielen (englanti) opinnot (5 op). Englantilaisen filologian 25 op:n laajuiset perusopinnot voivat korvata ensimmäisen vieraan kielen (englanti) opinnot (5 op). Ammattialan kielitaidon hallinta osoitetaan osallistumalla opintojaksojen kokeisiin.
3. Pohjoismaisten kielten 25 op:n laajuiset perusopinnot voivat korvata toisen kotimaisen kielen opinnot (5 op). Ammattialan kielitaidon hallinta osoitetaan osallistumalla opintojaksojen kokeisiin; sekä suullinen että kirjallinen taito on osoitettava.
4. Valtion kielitutkintolautakunnan jäsenelle suoritettua toisen kotimaisen kielen koetta/valtion hallinnon kielitutkintoa ("virkamiestutkinto") tulee ammattialan kielitaidon osalta täydentää suorittamalla opintojaksoihin vaaditut tehtävät ja osallistumalla opintojaksojen kokeisiin; sekä suullinen että kirjallinen taito on osoitettava.

5. Yleisessä kielitutkinnossa (YKI) vähintään taitotasolla 3 suoritettun vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen kokeen voi ammattialan kielitaidon osalta täydentää suorittamalla opintojaksoihin vaaditut tehtävät ja osallistumalla opintojaksojen kokeisiin. Toisessa kotimaisessa kielessä on osoitettava sekä suullinen että kirjallinen taito.

6. Ammattikorkeakoulututkintoihin, yliopistojen kieliopintoihin sisältyviä kielten opintojaksoja (vieraasta kielestä ja/tai toisesta kotimaisesta kielestä) sekä kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin kuuluvia kielten Erasmus-intensiivikursseja voidaan hyväksilukea kieltenopettajan harkinnan mukaan vapaasti valittaviin opintoihin ja kielten opintojaksoihin ammattialan sanastoa täydentämällä, esim. suorittamalla opintojaksoihin vaaditut tehtävät ja osallistumalla opintojaksojen kokeisiin.

7. Ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyviä kielten päättökokeita ja ulkomaisia kielikokeita (esim. Cambridge, TOEFL) ei hyväksytä suoraan korvaaviksi suorituksiksi, vaan opiskelijan tulee ammattialan kielitaidon osalta täydentää niitä suorittamalla opintojaksoihin vaaditut tehtävät ja osallistumalla opintojaksojen kokeisiin.

8. Muussa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuja harvinaisempien vieraiden kielten opintoja voidaan hyväksilukea vapaasti valittaviin opintoihin. Hyväksiluettaisiin opintoihin eivät kuitenkaan ensisijaisesti kuulu eri kielistä suoritettut alkeiskurssit, vaan suositellaan laajempia opintokokonaisuuksia (alkeis- +jatkokurssit).

9. Työväen-, kansalaisopistossa tai yleissivistävässä koulutuksessa suoritettujen kielten kurssit eivät kartuta opintopisteitä Humakissa elleivät ne ole korkeakoulutasoisia opintoja.

B) Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (Informaalioppiminen)

Työssä tai vapaa-ajan toiminnassa ja elämäkokemuksen kautta hankitun osaamisen osoittaminen:

- opiskelija suorittaa opintojaksoihin vaaditut tehtävät sekä opintojaksojen kokeet (sekä suulliset että kirjalliset tehtävät ja kokeet); suoritus arvioidaan numeerisesti (erityisesti toisen kotimaisen kielen taito, sekä suullinen että kirjallinen taito); todistusmerkinnät ovat toisen kotimaisen kielen taidossa Tyydyttävä/Hyvä ja vieraassa kielessä Tyydyttävä/Hyvä/Kiitettävä

tai

- opiskelija kokoaa aiemmasta osaamisestaan portfolion, johon hän kokoaa näyttöä kielitaidostaan (esim. CV, työhakemus/-hakemuksia, työtodistuksia, työssä ko. kielellä laadittuja tekstejä/asiakirjoja ym.) sekä liittää mukaan itsearviointin Eurooppalaisen viitekehysten taitotasosteikkoihin perustuen opiskelija esittelee suullisesti portfolion kyseisellä kielellä, ja se arvioidaan numeerisesti (erityisesti toisen kotimaisen kielen taito, sekä suullinen että kirjallinen taito); todistusmerkinnät ovat toisen kotimaisen kielen taidossa Tyydyttävä/Hyvä ja vieraassa kielessä Tyydyttävä/Hyvä/Kiitettävä

Liite 3: Osaamisen osoittaminen HUMAKissa

Osaamisen tunnistamiseksi on olemassa useita menetelmiä (ks. oheiskirjallisuus luvun 3 lopusta). Humakissa osaamisen tunnistamisen menetelmänä käytetään osaamisportfoliota. **Osaamisportfoliolla** tarkoitetaan sitä dokumenttien ja näyttöjen kokonaisuutta, jolla opiskelija käynnistää AHOT-proessin (ks. liite 1). Se pitää sisällään erilaisia dokumentteja tai näyttöjä osaamisesta sekä kirjallisen esityksen siitä, mitä opetussuunnitelman opintojaksoja haetaan hyväksiluettavaksi.

Seuraavassa on kuvattu, mitä osaamisportfolio voi pitää sisällään, kun kyseessä on muodollisella koulutuksella hankitun osaamisen osoittaminen tai työssä tai vapaa-ajan toiminnassa ja elämäkokemuksen kautta hankitun osaamisen osoittaminen.

Koulutuksella hankitun osaamisen osoittaminen:

- Todistus koulutuksen suorittamisesta.
- Dokumentit koskien opintojakson kannalta oleellisten aineiden / kurssien / opintojaksojen opintopistemääriä ja sisältöjä (esim. luentojen aiheet, suoritettu kirjallisuus).
- Dokumentit koulutukseen sisältyneistä harjoiteluista.
- Koulutuksen aikana tehdyt tehtävät, jotka vastaavat opintojakson sisältöjä ja tavoitteita.
- Opiskelijan oma arvio osaamisestaan suhteessa opintojakson tavoitteisiin ja sisältöihin.

Työssä, toimialan luottamustehtävissä, vapaa-ajan toiminnassa tai arkioppien hankitun osaamisen osoittaminen:

- Dokumentit aineistosta, jolla opiskelija haluaa osoittaa osaamistaan:
 - työtodistukset, työnantajalta pyydetyt lausunnot, todistukset ja lausunnot vapaa-ajan toiminnasta, luottamustehtävistä tai arkioppien hankitusta osaamisesta.
 - kopiot valikoiduista kyseisen opintojakson tavoitteissa kuvattua osaamista osoittavista kirjallisista suorituksista (muistiot, raportit, tiedotusaineisto yms.)
 - kopiot / tallenteet valikoiduista, kyseisen opintojakson tavoitteissa kuvattua osaamista osoittavista journalistisista tuotteista tai muusta media-aineistosta (lehtileikkeet, valokuvat, videot, tv-/radio-ohjelmat jne.)
- Opiskelijan oma kuvaus ja arviointi omasta osaamisestaan:
 - Opiskelijan kuvaus ja arvio siitä, mitä osaamista hänelle on syntynyt työssään / vapaa-ajan toiminnassaan / luottamustehtävissään tai arkioppimisen kautta

- Työtehtävien / vapaa-ajan toiminnan / luottamustehtävän tai arkioppien hankitun osaamisen suhde suoritettavan opintojakson tavoitteisiin ja sisältöihin
- Opiskelijan arvio omista kehitystarpeistaan

Mikäli aikaisemmin hankittu osaaminen ei vastaa opintojakson tavoitteita ja sisältöä kokonaisuudessaan, opiskelija joutuu suorittamaan puuttuvat osa-alueet opintojaksosta vastaavan lehtorin edellyttämällä tavalla, esim. osallistumalla opintojakson lähiopetukseen. Mikäli täydennettävä osa (=Humakin opintoja ja edellyttää suoritusmerkintää opintosuoritusrekisteriin) on hankala suhteuttaa opintojakson suorittamistapoihin, voidaan vaihtoehtoisesti käyttää seuraavia tapoja:

1) Tentit

Tenttiä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun opiskelija kokee oman osaamisen olevan sellainen, että hänet voi ohjata tekemään muun opiskelijaryhmän kanssa tenttiä ilman sitä edeltävään opetukseen osallistumista. Tentin hyväksyttävästi suorittanut on osoittanut osaamisensa suhteessa opetussuunnitelmaan. Mikäli tentin tulos ei ole hyväksyttävissä, voidaan opiskelijaa pyytää täydentämään osaamistaan joiltakin osin tai ohjata hänet takaisin opiskeluryhmään. Tentin käyttäminen palvelee parhaiten eksaktien tietojen tai selväpiirteisesti määriteltävien taitojen hallinnan arvioinnissa.

2) Essee tai raportti

Esseen avulla opiskelija voi osoittaa kykyään arvioida ja soveltaa lukemaansa tai muutoin hankkimaansa tietoa.

3) Osaamisen jakaminen

Osaamisen jakaminen kehittää parhaimmillaan opiskelijan pedagogisia taitoja, kykyä itseilmaisuuksiin, luovuuteen ja oppimisen kohteena olevien ilmiöiden havainnollistamiseen. Osaamisen jakaminen voidaan toteuttaa käytännössä esimerkiksi siten, että opiskelija osallistuu opetukseen järjestämällä muille opiskelijoille työpajan tai opetustuokion.

4) Työkoe

Käytetään konkreettisten taitojen osoittamisessa.

5) Muut tavat

Myös muita täydentämistapoja voidaan käyttää, mikäli ne voidaan toteuttaa opintojakson resurssien puitteissa.

Oheiskirjallisuutta osaamisen tunnistamisesta:

- Björnvold, J. 2000. Making Learning Visible: Identification, Assessment and Recognition of Non-Formal Learning in Europe. CEDEFOP. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Euroopan unionin neuvosto. 2004. Ehdotus neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmiksi epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen yhteisistä eurooppalaisista tunnistamis- ja tunnustamisperiaatteista. Asiakirja nro. 9175/04.
- Pyykkö, Riitta & Halttunen, Timo (toim.) 2010. Oivalla osaaminen. Turun yliopisto.

- Saranpää, Mika & Haltija, Petri & Jaakkola, Raimo 2010. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen Suomen ammattikorkeakouluissa.
- TUNNE 5 Osaamisen tunnistamisen työkirja.
- Tunnistatko osaamisen? Näkökulmia ja välineitä osaamisen arviointiin ja kehittämiseen ammattikorkeakoulussa. 2007. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.